

Man har ogsaa paa et andet Punkt gjort Indvendinger, som forekommer mig væsentlig at være en Kamp imod Vejrmøller, nemlig Indvendinger imod det, man kalder Tvangen. Tvang, det er noget man føler, naar det, man gaar ind til, er kedeligt, og det vil vi kunne se i enhver som helst Skole, for vi har jo Skoler, hvor der praktisk talt er Tvang. Folkeskolen hviler paa Undervisningspligt, og for de fleste Børn er det ensbetydende med Skoletvang, men Børnene føler aldeles ingen Tvang, naar de er i Skolen, naar blot Skolen er god. Naar man blot underviser godt, er de dér med den største Glæde. Det er kun, naar Undervisningen er daarlig, at Børnene føler, at det er Tvang og kedeligt at være der, og saa vilde de naturligvis, hvis de var fri, gaa deres Vej. Men det er da ikke det, man saa skal stræbe henimod. Nej, man skal stræbe henimod at tvinge dem ind og tvinge deres Husbonder til at lade dem komme ind i Skolerne, og saa skal man gøre den Undervisning, der gives i Skolerne, i enhver Henseende tiltrækkende, saaledes at de med Glæde bliver dér, hvor de er bragte ind, og det skal ogsaa nok kunne lade sig gøre. Derfor vil jeg sige, at det ærede Medlem fra Nørresundbys (Nørgaard) Kritik forekommer mig at være, set fra et pædagogisk Synspunkt, overmaade — overfladisk! Han gjorde nogle mærkelige Bemærkninger med Hensyn til Spørgsmaalet Hverandendags-skoler og anvendte igen disse Bemærkninger paa dette særlige Lovforslag. Det ærede Medlem har faaet i Galehalsen Edvard Lehmanns Paradoks om, at det var hjemme i det praktiske Arbejde, at Børnene lærte noget, men naar de kom i Skole, sad de dér og lærte ingenting. Hvad ligger der nu i den Tanke? For et Paradoks er jo ikke meget værd, hvis man ikke undersøger, hvad Manden har ment med det. Edvard Lehmann har ment dette: Den Undervisningsform, vi bruger i Skolen, den Opdragelsesmetode, der anvendes i Skolen, er forkert, og derfor sidder Børnene i Skolen og lærer ingenting. Men naar de er hjemme i det praktiske Liv, har de Lejlighed til at lære noget paa den Maade, som jeg, Edvard Lehmann, vil have anvendt i Skolen, nemlig ved Hjælp af Arbejde. For han er jo Arbejdsskolens Talsmand. Han har selv paa en Maade faaet sit System i Galehalsen. Det, denne Mand ganske rigtigt mener, er dette, at vor Opdragelse i Skolen er for teoretisk, at vi skal slaa ind paa en anden Vej og lære Børnene og Ungdommen at erhverve sig Viden, erhverve sig Færdighed igennem det praktiske Arbejde. Og i den

Grundtanke har han fuldkommen Ret, og den Grundtanke deler jeg helt ud med ham. Men saa har han faaet det i Galehalsen selv, thi saa skulde man slutte deraf, at naar Børnene hveranden Dag er hjemme og gaar og kører Gødning og foretager andet ensformigt Arbejde, saa lærer de mere derved end ved at gaa i Skole. Det er en ravgal Fortolkning, og det undrer mig, at det ærede Medlem fra Nørresundby, der ogsaa er lidt af en Skolemand, straks lader sig bilde ind, at det er en rigtig Slutning. Nej, det, Edvard Lehmann skulde slutte, er dette: Da det praktiske Arbejde har den store Værdi, at man af det kan lære at iagttage og tænke sig om, saa skal Skolens Arbejde lægges om saaledes, at det kommer til at ligne Hverdagens praktiske Arbejde, og saa er det Lærerens Opgave i Skolen at vise Eleven, hvordan han kan lære af Livets Praksis. Det er det, Edvard Lehmann i Virkeligheden mener med sit Paradoks, og saaledes udlagt er det fuldkommen rigtigt. Men saa kommer man ikke til det Resultat, at man kun skal gaa i Skole hveranden Dag, tværtimod, saa kommer man til det Resultat, at Børnene dels skal have Lejlighed til at gøre Bekendtskab med Livets Praksis og dels skal gaa i en Skole hver Dag, som i metodisk, formel Henseende er en fortræffelig Skole, der viser, ad hvilke Veje de kan lære af det praktiske Arbejde. Derfor har det ærede Medlem ganske misforstaaet denne Grundtanke, og derfor anvender han den atter ganske galt i det konkrete Tilfælde. Erfaringen viser ogsaa, at hele min Grundopfattelse er den rigtige. Det ærede Medlem fra Bogense (Gunnar Fog-Petersen) sagde straks med fuld Ret: Hvis det praktiske Arbejde havde den Værdi, som Paradokset tillægger det, saa maatte der eksistere paradisiske Tilstande, hvad Oplysning og Kultur angaar, i Balkanlandene og i Rusland, og han kunde have føjet til hos Negrene, Australierne og alle andre Mennesker, som kun har praktisk Arbejde. Men hvad viser Erfaringen? Erfaringen viser, at et Folk staaar netop desto højere, jo mere det er i Stand til at lære Eleven gennem Skolen, hvorledes det praktiske Arbejde skal udføres rigtigt. Det har vi i Tyskland, Amerika, det har vi i alle de fremskredne og alle de fremadskridende moderne Kulturstater. Derfor har det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds sammen med andre forelagt et Lovforslag, som er kulturmedholdeligt, fremskridtsmedholdeligt.

Dernæst siger det ærede Medlem fra Nørresundby (Nørgaard), at 14—18 Aars